

TEMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 9704

Tarih : 24.12.2024

10/2184

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Suriye'nin kuzeyinde devam eden çatışmalarda 19 Aralık 2024 Perşembe günü gazeteciler Nazım Daştan ve Cihan Bilgin öldürülmüştür. Daştan ve Bilgin, Suriye'de yıllardır yaşanan çatışmalara dair Türkiye'ye ve dünya kamuoyuna bilgi vermek için gazetecilik faaliyeti yürütmekteydiler. Çatışma alanındaki sivil kişiler olarak bulunan gazetecilerin öldürülmesi uluslararası insancıl hukuka ve Türkiye'nin de taraf olduğu uluslararası sözleşmelere aykırıdır. Suriye'deki çatışma bölgelerinde mesleklerini icra eden gazetecilerin öldürülmesinin araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz. 24.12.2024

Gülüstan KILIÇ KOÇYİĞİT
DEM Parti Grup Başkanvekili
Kars Milletvekili

Sezai TEMELLİ
DEM Parti Grup Başkanvekili
Muş Milletvekili

GEREKÇE

Suriye İç Savaşı'nın başlamasından bu yana Türkiye tarafından Suriye'nin kuzeyi ve doğusuna yönelik askeri operasyonlar düzenlenmektedir. Bu operasyonlarda sivillerin de hayatını kaybettiği kamuoyuna ve uluslararası raporlara yansımaktadır. Örneğin Suriye'de muhalif güçlerin yönetimi ele geçirdiği 8 Aralık 2024'ten bir gün sonra, 9 Aralık'ta Suriye'nin kuzeyindeki Ayn İsa kasabasında SİHA'larla yapılan operasyonda 6'sı çocuk olmak üzere aynı aileden 11 kişi hayatını kaybetmiştir.

Suriye'nin kuzeyinde düzenlenen askeri operasyonlarda gazeteciler de etkilenmektedir. Türkiyeli gazeteciler Cihan BİLGİN ve Nazım DAŞTAN, Suriye'nin kuzeyindeki çatışmaları takip etmek ve haber yapmak amacıyla bölgede bulundukları esnada, içinde bulundukları araç saldırıya uğramıştır. Basına ve kamuoyuna yansıyan bilgilere göre; SİHA'larla gerçekleştirilen operasyonda araçlarıyla haber takibi yapan gazeteciler DAŞTAN ve BİLGİN hayatını kaybetmiş, aracın sürücüsü ise ağır yaralanmıştır. 2024'ün Ağustos ayında Irak'ın kuzeyinde düzenlenen SİHA operasyonunda da, gazeteciler Hêro Bahadin ve Gülistan Tara hayatını kaybetmiştir.

Çatışma bölgelerinde faaliyet yürüten gazetecilerin çalışma ve yaşam hakları, Türkiye'nin de taraf olduğu uluslararası sözleşmeler aracılığıyla güvence altına alınmıştır.

2 Ağustos 1949 Tarihli Cenevre Sözleşmelerine Ek Uluslararası Silahlı Çatışmaların Mağdurlarının Korunmasına İlişkin Protokol 1'in, "GAZETECİLER" başlıklı 3'üncü Alt Bölümü şu şekildedir:

Madde 79. Gazetecilerin Korunması İçin Tedbirler:

- 1. Silahlı çatışma bölgelerinde tehlikeli profesyonel görevlerde bulunan gazeteciler 50. Maddenin 1. fıkrası anlamında sivil kabul edilecektir.*
- 2. Sivil statülerine zarar verecek bir eyleme girişmedikleri sürece ve Üçüncü Sözleşmenin 4 A(4) Maddesince öngörülen silahlı kuvvetlere akredite edilmiş savaş gazetecilerinin haklarına hâlel gelmeksizin Sözleşmeler ve bu Protokol altında bu kapsamda korunacaklardır.*

Yine Uluslararası Ceza Mahkemesi Roma Statüsü'nün 8/2/b/ii. Maddesine göre "Askeri olmayan, yani askeri maksatlı olmayan sivil hedeflere karşı kasten saldırı düzenlenmesi" fiili, savaş suçları kapsamında sayılmaktadır.

Gazeteciler Cihan BİLGİN ve Nazım DAŞTAN'ın hava saldırısıyla öldürülmesi, Cenevre Sözleşmeleri'nin, Uluslararası Ceza Mahkemesi Roma Statüsü'nün ve genel olarak Uluslararası İnsancıl Hukukun ağır bir ihlalidir. Bu ağır hukuk ihlallerinin sonuçlarının araştırılması ve sorumlularının ortaya çıkarılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.